

2018-09-04

MM

Till
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

SIOS yttrande

Departementspromemorian 2018:13 "Långsiktigt stöd till det civila samhället".

Inledningsvis

I **promemorian** har man på ett översiktligt och tydligt sätt sammanställt de olika frågeställningar som tagits upp i olika utredningar och samråd men delvis lämnats obesvarade. Vi noterar att alla bedömningar och förslag till åtgärder utgår från befintliga anslagsnivåer men anser att om målen om långsiktighet, förutsebarhet och enhetlighet skall uppnås behövs översyn av bidragsnivåer, förenkling och tydlighet vid myndigheters föreskrifter samt vilja hos beslutsfattare, myndigheter och organisationerna att omprioritera och processa fram mer enhetliga förordningar/regelverk.

Organisationernas roll och oberoende

Enligt målet med en politik för det civila samhället ska våra villkor förbättras som en central del av demokratin. Detta ska ske genom att stärka det civila samhällets förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen. I utredningen Palett för ett starkt civilsamhälle tydliggjordes många hinder som: regelverk som inkräktar på föreningslivet, avsaknad av helheten rörande finansieringen, kortsiktigheten i bidragsgivningen, mindre organisationernas svaga infrastruktur, små förutsättningar att utvecklas då verksamheten bygger på ideellt engagemang, etc.

I den offentliga diskursen betonas civilsamhällets betydelse och roll i demokratin och betydelsen för samhällsutvecklingen. Trots att man under senaste tiden lyft upp betydelsen av att vara röstbärare och ha stort värde i sig (mötesplats, demokratiskola, engagemang, m.m.) så förväntas organisationerna framförallt vara samhällsnyttiga och engageras där aktuella behov finns vilket avspeglas i allt större styrning genom krav på myndigheten samt att alla nya resurser som tillförs är i form av projektbidrag dvs. styrda. De mindre organisationerna som får organisationsbidrag (ex. etniska) överbelastas med oproportionerliga administrativa krav i förhållande till

nivån på stödet medan anslaget minskar varje år (fler organisationer i systemet). Prioritering när det gäller att skapa bättre förutsättningar skall i första hand gälla dessa (mindre organisationer) om långsiktighet och förutsebarhet är målsättning.

SIOS synpunkter

10.1 Fler organisationsbidrag bör övervägas

SIOS ställer sig positiv till själva förslaget men anser att "bör övervägas" skall ersättas med att organisationsbidrag "skall eftersträvas" (vara utgångspunkt). Organisationsbidrag är förutsättning för vad som tas upp Ds: oberoende, långsiktighet, stabilitet, grund för att kunna ta sig an olika verksamheter/aktiviteter samt möjliggör mer enhetliga förordningar och myndigheters föreskrifter.

10.2 Bemyndigande

SIOS stödjer förslaget. Utifrån långsiktighetsperspektivet är två år i minsta laget därför bör man kunna besluta om längre perioder vid lägre anslagsnivåer.

10.2.1 Myndigheternas hantering av bemyndiganden

SIOS har inga invändningar.

10.3.1 God information till organisationerna

SIOS anser att information och dialog mellan myndigheter och organisationerna är viktig. Vi anser att förordningen skall vara tydlig i vad som krävs (strukturella och andra villkor) för att kunna söka och få stöd. Myndighetens föreskrifter dvs tolkning av förordning måste vara begränsade och inriktade på principiella övervägande. Under senaste tiden har utvecklingen gått åt fel håll då myndigheters (vissa) föreskrifter blir allt mer omfattande utifrån det egna behovet att säkerställa åiterrapportering (effekter av stödet) men också handläggarnas försiktighet vid säkerställande av beslutet. Dessutom har handläggarnas dialog med organisationerna och därmed insyn i deras verklighet urholkats. Utvecklingen innebär allt större administrativ belastning medan resurser minskar.

10.3.2 Mer enhetliga förordningar, särskilt för organisationsbidrag

SIOS stödjer förslaget eftersom det innebär flera fördelar både för myndigheter och organisationerna. Att ha enhetliga förordningar innebär inte att allt är enhetligt vilket vissa befarar. Samhällsstöd utgår ifrån ett visst **syfte som är kärna** i förordningen vilket innebär att mångfald av organisationer ger olika syfte i olika förordningar. Detta innebär också att civilsamhällets framtida mångfacettering och föränderlighet skall kunna inramas. Förordningar i dag utgår från de **strukturella** krav och villkor (grundläggande förutom syfte) som man ställer om man skall få statligt stöd. För SIOS innebär enhetlighet när det gäller organisationsbidrag att: samma krav ställs på de sökande organisation (både strukturella och administrativa), stödets nivå är likvärdig oavsett organisationsart, lika behandlingsprincipen uppnås, utrymme för

att vara ex. röstbärare och oberoende och därmed inte utsättas för politisk påverkan (dagsaktuell opinion) och därmed direkt styrning.

SIOS anser även att det är viktigt att generell *förordning för paraplyorganisationerna* tas fram. Stöd till paraplyorganisationerna är viktigt de har ofta rollen som möjliggörare för att små organisationer kan göra sin röst hörd. Paraplyerna står även för kompetens-utveckling och erfarenhetsspridning. De statliga bidragen till paraplyorganisationerna på nationell nivå ser väldigt olika ut och är väldigt ojämnt. Framförallt saknas en analys (snabb utredning nödvändig) över varför stödet saknas eller varför anslagsnivåer varierar enormt. Det är paraplyorganisationerna som i dag **företräder** medlemmar, deltar och är röst i olika sammanhang, samråd, remisser, etc. Därför är det viktigt att legitimiteten säkerställs (valda företrädare) och samhällets erkännande för engagemang synliggörs med en egen förordning.

10.3.3 Ansökningsförfarandet och återrapportering

SIOS har inga invändningar.

Avslutningsvis

Ett stort hinder för föreningslivet är att inga nya medel tillförs till delar av det civila samhället. Stödet står still och ingen uppräknings sker och det innebär över tid ett minskat stöd till organisationerna. Konsekvensen blir att när nya organisationer bildas ska samma kaka delas på fler. Så länge **finansiering av civilsamhällesorganisationer** inte kopplas ihop med de olika förslag som lagats fram under senare åren så löper vi risk att fortsätta utreda i framtiden utan att nå de förändringar när det gäller bland annat CSO förutsättningar, långsiktighet, oberoende, m.m.

Å SIOS styrelsens vägnar

Amadeu Batel
Ordförande

Milinko Mijatovic
föredragande